

Програма
іспитів для вступу в ад'юнктуру Національної академії
сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
зі спеціальності А1 Освітні науки
у 2026 році

**Програма іспитів для вступу в ад'юнктуру Національної академії
сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
зі спеціальності А1 у 2026 році**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі – Академія) проводить прийом до очної ад'юнктури зі спеціальності А1 Освітні науки згідно Плану прийому до докторантур та ад'юнктур науково-дослідних установ і вищих військових навчальних закладів Збройних Сил України, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти України на 2026 рік у кількості 3 особи (*ліцензія на провадження освітньої діяльності згідно наказу МОН України від 27.12.2022 № 296-л “Про ліцензування освітньої діяльності”*).

За наявності вільних ліцензійних місць, для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою, на конкурсній основі можуть прийматись особи без вікових обмежень, які мають досвід наукової науково-педагогічної діяльності та професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем військової служби / роботи в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

До вступних іспитів допускаються особи, які подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до Академії. Рішення про допуск до вступних іспитів виноситься приймальною комісією Академії за результатами розгляду наукової доповіді або реферату (списку опублікованих наукових праць і винаходів) з урахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Вступні іспити проводяться з 1 липня по 30 липня 2026 року.

Вступні випробування включають:

іспит з філософії науки (додаток 1);

іспит з іноземної мови (додаток 2) в обсязі, який відповідає рівню СМР 2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом;

іспит зі спеціальності (додаток 3);

Обов'язковою вимогою при вступі також є представлення кожним здобувачем власної дослідницької пропозиції, де у стислій формі викладаються власні науково-дослідні бачення щодо змісту, характеру і перспектив

дослідження обраної наукової проблеми, наводиться обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення його мети і завдань, а також пропонувану структуру роботи. (додаток 4).

Розрахунок конкурсного балу (КБ) вступника до ад'юнктури формуватиметься (за 100-бальною шкалою) за формулою:

$$КБ = 0,4 \times С + 0,15 \times ДП + 0,2 \times ІМ + 0,1 \times Ф + 0,10 \times ДБ + 0,05 \times БД,$$

де: С- оцінка вступного іспиту із спеціальності;

ДП- оцінка за дослідницьку пропозицію;

ІМ- оцінка вступного іспиту із іноземної мови;

Ф- оцінка вступного іспиту із філософії;

ДБ- додаткові бали за навчальні та наукові досягнення;

БД- середній бал додатку до диплому про вищу освіту (за 100-бальною шкалою).

Порядок нарахування додаткових балів* за навчальні та наукові досягнення:

№	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Публікації у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science	20 (кожна стаття)
2	Публікації у фахових виданнях	10 (кожна стаття)
3	Публікації у не фахових виданнях (тези доповіді)	5 (кожна стаття)
4	Диплом переможця та призера міжнародних та всеукраїнських студентських конкурсів наукових робіт (олімпіад)	перше місце 20 друге місце 15 третє місце 10
5	Патент або авторське свідоцтво	20 (патент на винахід) 15 (патент на корисну модель або авторське свідоцтво)

*максимальна кількість додаткових балів, що зараховуються за навчальні та наукові досягнення не може перевищувати 100.

Прийом вступних іспитів проводиться предметними комісіями (3-5 осіб), до складу яких включаються доктори наук та доктори філософії (кандидати наук), які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю склад таких комісій затверджується начальником Академії.

Під час прийому вступних іспитів у своїй роботі комісії керуються принципами гласності і відкритості роботи а також об'єктивності оцінки можливостей і здібностей вступників.

Результати вступних іспитів до ад'юнктури Академії дійсні протягом одного календарного року.

Вступники, які отримали незадовільну оцінку з додаткового іспиту або одного із вступних іспитів, або ті, що не з'явилися без поважних причин на іспит, до подальшого складання іспитів не допускаються і за рішенням голови приймальної комісії відраховуються з числа претендентів на вступ.

Про неможливість складання вступних іспитів за станом здоров'я або з інших поважних причин, які підтверджуються документами, кандидат зобов'язаний доповісти в приймальну комісію до початку іспиту.

На підставі отриманих результатів вступних іспитів до ад'юнктури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного кандидата.

При отриманні кандидатами рівних оцінок, перевагу на право в зарахуванні на навчання мають офіцери, які відмінно закінчили навчання, мають значний практичний досвід, наукові напрацювання за напрямом тематики майбутнього дисертаційного дослідження (опубліковані праці, винаходи тощо), пільги, встановлені Законами України “Про статус і соціальну захищеність громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” та “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з філософії науки
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі Академії оцінюються в обсязі навчальних програм із філософії закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість екзаменаційних білетів має відповідати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури Академії плюс 5 білетів.

До відома вступників зміст екзаменаційних білетів попередньо не доводиться, повторне використання використаних білетів не допускається.

На підготовку до іспиту вступникам надається не менше десяти днів.

У період підготовки до складання іспиту вступникам проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються завідувачем кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 30 хв.

Екзаменаційні білети включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати вступникові додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання екзаменаційного білета після повної відповіді кандидата на вступ до ад'юнктури Академії на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання екзаменаційного білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі Академії загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”:

“відмінно”, якщо той, хто перевіряється, показав глибокі і тверді знання програмного матеріалу, а також вільне володіння ним із застосуванням власних підходів та оцінок;

“добре”, якщо той, хто перевіряється, твердо знає програмний матеріал, грамотно, без помилок його викладає;

“задовільно”, якщо той, хто перевіряється, має знання тільки основних положень матеріалу, потребує в деяких випадках додаткових питань для повної відповіді;

“незадовільно”, якщо той, хто перевіряється, має суттєві пробіли у знаннях, допускає грубі помилки при відповіді на поставлені питання.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі Академії проводиться на закритому засіданні предметної комісії. При визначенні підсумкової оцінки члени комісії користуються обчисленням її як середнього арифметичного показника. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати задачі іспиту оголошуються вступникам у день затвердження протоколів головою приймальної комісії.

Перелік тем для підготовки до вступного іспиту з філософії

Тема 1. Філософія, її предмет, проблеми та функції

Філософія в системі теоретичного знання. Філософія, її предмет на науковий статус. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний. Епістемний та софійний типи філософування. Предмет філософії та його історична еволюція. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія). Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії.

Тема 2. Історичні типи філософії

Особливості та етапи розвитку античної філософії. Ідеї натурфілософії та високої класики: Геракліт, Піфагор, Демокріт, софісти і Сократ, Платон і Аристотель. Елліністична філософія: школи та представники. Філософія Риму та олександрійська філософія.

Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості. Християнські апологетика і патристика, східний та західний тип. Схоластика і містика, реалізм і номіналізм. Томістська філософія і пізньосередньовічна містика. Криза середньовічної філософії. Неосхоластика.

Філософія епохи Відродження. Перехідний характер філософії Відродження. Гуманізм, ренесансний платонізм та натурфілософія Відродження. Пізнє (північне) Відродження.

Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки. Філософія Ф. Бекона і Т. Гоббса, Р. Декарта, Б. Паскаля, Б. Спінози, Г. Лейбніца. Філософія Дж. Локка, Дж. Берклі та Д. Юма. Філософія Просвітництва XVIII ст.

Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга. Філософська система Г. Гегеля. Антропологічний принцип філософії Л. Фейербаха.

Тема 3. Філософія модерну та постмодерну

Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм. Екзистенційна філософія К. Ясперса. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю). Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон. Феноменологія Е. Гуссерля. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера. Філософія американського прагматизму (Ч.С. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї). Філософія персоналізму (Е. Муньє). Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева. Ю. Габермас як сучасний представник комунікативної філософії. Філософія свідомості та когнітивна наука (Д. Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).

Тема 4. Метафізика, онтологія і діалектика

Поняття онтології у філософії: визначення понять, “субстанція”, “монізм”, “дуалізм”, “плюралізм”, “матеріалізм”, “ідеалізм”. Проблема мислення, свідомості і реальності: об'єкт і суб'єкт пізнання. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення. “Метафізичні розмисли” Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання. Проблема апріорності знання. “Критика чистого розуму” і “Критика практичного розуму” І. Канта. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.

Тема 5: Гносеологія, епістемологія і праксеологія

Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання. Поняття “знання” та “істини” в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи. Структура знання: види, рівні та форми. Особливості теоретичного знання. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Раціоналізм та сенсуалізм. Поняття суб'єкта й об'єкта пізнання. Пізнання як комунікація і розуміння. Діалогічний характер пізнання. Специфіка наукового пізнання. Структура наукового знання: взаємозв'язок емпіричного та теоретичного. Т. Кун “Структура наукових революцій”: концепція історичної динаміки науки. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології. Особливості пізнання та прийняття рішень у військовій справі.

Тема 6. Українська філософія

Філософська культура в добу стародавньої Русі. “Слово про закон і благодать” митрополита Іларіона. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика. Філософія Г. Сковороди: вчення про дві натури і три світи. Етичні погляди Г. Сковороди: зріднена праця,

нерівна рівність, свобода й покликання. Філософія П. Юркевича. “Серце” та його значення в духовному житті людини. І. Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні І. Франка. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Л. Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький. Українська філософія доби державної незалежності: стан, ідеї, постаті. Київська світоглядно-антропологічна школа: В. Шинкарук, В. Табачковський, С. Кримський, М. Попович, А. Єрмоленко та ін.

Тема 6. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

Проблема людини в руслі течій західної неklasичної філософії (З. Фройд, К.-Г. Юнг). Соціальна проблематика у філософії езистенціалізму (К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю). Діалогічна версія філософської антропології М. Бубера. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).

Тема 7. Соціальна філософія

Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера. Соціально-філософська концепція К. Поппера. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет). Марксистська соціальна філософія: від класики до неомарксизму. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горькаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас). Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман). Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт). Постмодернізм і сучасна західна соціальна філософія (Ж.-Ф. Ліотар, М. Фуко). Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі). Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про “зіткнення цивілізацій”. К. Ясперс про сенс і призначення історії. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.

Тема 8. Філософія громадянського суспільства. Філософія свободи, відповідальності та справедливості

Основні філософські концепції громадянського суспільства. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття. Свобода і справедливість. Ж.-Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу. Політична свобода і громадянська. Проблема націоналізму. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи. “Справедливість як чесність”, теорія справедливості Дж. Ролза. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів Канта, Гегеля). Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Філософія, її предмет, проблеми та функції.
2. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний.
3. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія).
4. Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії.
5. Особливості та етапи розвитку античної філософії.
6. Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості.
7. Філософія епохи Відродження.
8. Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки.
9. Філософія Просвітництва XVIII ст.
10. Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга.
11. Філософська система Г. Гегеля.
12. Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм.
13. Екзистенційна філософія К. Ясперса.
14. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю).
15. Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон.
16. Феноменологія Е. Гусерля.
17. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера.
18. Філософія американського прагматизму (Ч. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї).
19. Філософія персоналізму (Е. Муньє).
20. Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева.
21. Поняття онтології у філософії: визначення понять “субстанція”, “монізм”, “дуалізм”, “плюралізм”, “матеріалізм”, “ідеалізм”.
22. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення Філософія свідомості та когнітивна наука (Д. Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).
23. “Метафізичні розмисли” Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання.
24. Проблема апріорності знання. “Критика чистого розуму” і “Критика практичного розуму” І. Канта.
25. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.
26. Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання.
27. Поняття “знання” та “істини” в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи.

28. Т. Кун “Структура наукових революцій”: концепція історичної динаміки науки.
29. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології.
30. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика.
31. Філософсько-етичні погляди Г. Сковороди: вчення про дві натури та три світи, зріднена праця, нерівна рівність, свобода й покликання.
32. Філософія П. Юркевича. “Серце” та його значення в духовному житті людини.
33. І. Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні І. Франка.
34. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Л. Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко.
35. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький.
36. Проблема людини в руслі течій західної некласичної філософії (З. Фройд, К.-Г. Юнг).
37. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).
38. Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера.
39. Соціально-філософська концепція К. Поппера.
40. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет).
41. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горкгаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас).
42. Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман).
43. Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт).
44. Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі).
45. Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про “зіткнення цивілізацій”.
46. К. Ясперс про сенс і призначення історії.
47. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.
48. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство.
49. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля.
50. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття.
51. Свобода і справедливість. Ж.-Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна.
52. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу.
53. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи.

54. “Справедливість як чесність”, теорія справедливості Дж. Ролза. Ліберальне й комунітаристське витлумачення свободи.
55. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії.
56. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів І. Канта, Г. Гегеля).
57. Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.
58. Епістемний та софійний типи філософування: сутність та відмінності.
59. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування: загальна характеристика та зміна історичних типа.
60. Еліністична філософія: школи та представники (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм).
61. Схоластика і містика в середньовічній філософії: реалізм і номіналізм як напрями схоластичної думки.
62. Гуманізм, ренесансний платонізм та натурфілософія Відродження: основні ідеї та представники.
63. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха: критика релігії та нова концепція людини.
64. Діалогічна версія філософської антропології М. Бубера: концепція “Я – Ти” та “Я – Воно”.
65. Соціальна проблематика у філософії екзистенціалізму (К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю): людина і суспільство.
66. Проблема об’єкта й суб’єкта пізнання: основні підходи в історії філософії.
67. Структура знання: види, рівні та форми. Особливості теоретичного знання.
68. Пізнання як комунікація і розуміння: діалогічний характер пізнавального процесу.
69. Особливості пізнання та прийняття рішень у військовій справі: філософський вимір.
70. Філософська культура доби Стародавньої Русі: історичний контекст та світоглядні особливості.
71. Українська філософія доби державної незалежності: стан, ідеї, постаті.
72. Київська світоглядно-антропологічна школа: В. Шинкарук, В. Табачковський, С. Кримський, М. Попович та ін.
73. Марксистська соціальна філософія: від класики до неомарксистизму.
74. Постмодернізм і сучасна західна соціальна філософія (Ж.-Ф. Ліотар, М. Фуко): головні ідеї та концепції.
75. Основні філософські концепції громадянського суспільства: історія ідеї та сучасні підходи.
76. Проблема націоналізму у філософії: ліберальне та комунітаристське витлумачення національної ідентичності.
77. Політична свобода та громадянська свобода: спорідненість і відмінність понять.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Львів : Літопис, 2014. – С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257; Д. Деннет: 276-297; Д. Чалмерс: 297-337). – 374 с.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман / Пер. з англ. І. Андрущенко, М. Винницький. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
3. Бистрицький Ю. Філософія та дискурс війни: конфлікт світів як межа комунікативної теорії Юргена Габермаса / Ю. Бистрицький, Л. Ситніченко // Філософська думка. – 2022. – № 3. – С. 64–82. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/fd2022.03.064>
4. Бойченко М. Виправлення іменувань речей: примус війни у освіті і суспільному житті / М. Бойченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т. 28. – № 1. – С. 11–27. – Режим доступу : <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-1>
5. Вандельфельс Б. Вступ до феноменології / Б. Вандельфельс. – Київ : Альтерпрес, 2002. – С. 5-7; С. 11-19. – 176 с.
6. Війна і суспільство. Круглий стіл // Філософська думка. – 2017. – № 1. – С. 5–60. – Режим доступу : <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/67>
7. Габермас Ю. Пізнання й інтерес / Ю. Габермас // Читанка з філософії: У 6 книгах. – Київ : Довіра, 1993. – Кн. 6: Зарубіжна філософія ХХ століття. – С. 228–238. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Habermas_Jurgen/Piznannia_i_interes_frahment.pdf
8. Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 498-508.
9. Гапон Н.П. Історіософські погляди Я. Яреми у праці «Українська духовність у її культурно-історичних виявах» / Н. П. Гапон // Військово-науковий вісник. Випуск 20. Львів: АСВ, 2013. – С. 46–52. Режим доступу: <http://www.asv.gov.ua/content/nauka/editions/18/2012-18/126-136.pdf>
10. Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст. : навч. посібник / А. Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93-154.
11. Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с.
12. Історія філософії підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – Київ : Вид. ПАРАПАН, 2002. – С. 126-130; 141-142; 174-178; 218-220. – 774 с. – Режим доступу:
13. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю // Вибрані твори у трьох томах. Т. 3. Харків : Фоліо, 1996. – 163 с. – Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kamiu_Alber/Mif_pro_Sizifa/
14. Кант І. Передмова до першого видання «Критики чистого розуму»: (переклад з німецької і примітки Юрія Федорченка // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 222–230. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-14>

15. Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях / А. Ф. Карась. – Київ-Львів, 2003. – С. 425-429; 444-488.

16. Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова / П. Кемп // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. Львів, 2008. № 11. – С. 7-14. – Режим доступу : http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf

17. Лях В. Соціальні, особистісні та екзистенційні виміри свободи/ В. Лях // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2004. – № 44. – Режим доступу: https://www.filosof.com.ua/Jornel/M_44/Ljah.htm

18. Парахонський Б. О. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія // Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. – Київ : НІСД, 2019. – С. 440-445; 471–48. – 560 с. – Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/Monografiya_Ontologiya_print.pdf

19. Патнам Р. Д. Творення демократії: Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р. Й. Нанетті; пер. з англ. В. Ющенко. – Київ : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. – С. 168-178. – 302 с.

20. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352.

21. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо (фрагменти): пер. В. В. Лях / Ж.-П. Сартр // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. – Київ : Ваклер, 1996. – С. 112-182.

22. Філософія як історія філософії: підручник / І. Бичко, В. Табачковський, А. Бичко, В. Ярошовець; за ред. В. Ярошовця. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – С. 24-28; 39-50; 89-100; 110-112;. 582-607.– 648 с.

23. Франко І. Поза межами можливого / І. Франко // Зібрання творів: У 50 т. – Київ : Наукова думка, 1986. Т.45. С. 276– 285.

24. Фуко М. Що таке автор? / М. Фуко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.; за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 442-457. – 633 с. – Режим доступу: <https://terepishchy.com/m-fuko-scho-take-avtor/>

25. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. / В. О. Чернієнко. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – С. 5-9. – 304 с.

26. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – Мюнхен-Львів : УВУ, 1994. – С. 5-10. – 175 с.

27. Юрченко Є. Масштабне вторгнення Російської Федерації в Україну та футурологія війни: уроки та завдання на майбутнє / Є. Юрченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 70–85. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-5>

28. Yermolenko A. Widerstand statt Verhandlung / A. Yermolenko // Franffurter Allgemeine. – 2022. – 25 Mai. – URL: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/debatten/der-ukrainische-philosoph-yermolenko-antwortet-habermas-18044530.html>

Програма розглянута на засіданні кафедри поведінкових наук та військового лідерства інституту психологічної підтримки персоналу, протокол від "22" травня 2026 року № 21.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з іноземної мови до ад'юнктури Національної
академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Загальні положення

Програма вступного іспиту з іноземної (англійської) мови до ад'юнктури Академії визначає мету, порядок, методичку підготовки і проведення цього контрольного заходу.

Програма призначена для науково-педагогічних працівників кафедри іноземних мов, голови та членів предметної комісії з проведення вступного іспиту з іноземної (англійської) мови.

Метою проведення вступного іспиту є визначення рівня володіння кандидатами на навчання в ад'юнктурі Академії іноземною (англійською) мовою за допомогою комплексного мовного тесту (далі – тест) у межах рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, що співвідноситься зі стандартизованим мовним рівнем C1P2 стандарту НАТО STANAG 6001.

Тест складається з чотирьох окремих субтестів (аудіювання, читання, письмо, говоріння), які призначені для визначення рівня мовленнєвої компетентності тестованих осіб із відповідного виду мовленнєвої діяльності.

Порядок підготовки до проведення вступного іспиту

Тест розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри іноземних мов на основі відповідних специфікацій і зразків.

Перед початком іспиту має бути підготовлено не менше п'яти варіантів субтестів з аудіювання, читання та письма. Один комплект тесту дозволяється використовувати тільки один раз.

Вступний іспит може проводитися впродовж одного або двох днів. На другий день дозволяється повністю або частково переносити тільки субтест з говоріння.

Комплект тесту для проведення вступного іспиту включає:

тестові буклети для проведення субтестів із читання, аудіювання, письма;

групи запитань для проведення субтесту з говоріння;

бланки для відповідей з читання й аудіювання;

картки оцінювання відповідей з письма і говоріння;

ключі відповідей з читання й аудіювання, які використовуються під час перевірки відповідей;

аудіозапис матеріалів для аудіювання.

Кількість тестових буклетів, бланків для відповідей і карток оцінювання відповідей повинна відповідати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі, які складають вступний іспит.

Одна група запитань для проведення субтесту з говоріння може бути використана не більше ніж для трьох кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

Номер комплекту тесту зазначається на всіх матеріалах комплекту тесту.

Зміст матеріалів тесту має суворо конфіденційний характер.

Відповідальність за нерозголошення змісту матеріалів тесту покладається на голову предметної комісії та на начальника кафедри іноземних мов.

Начальник кафедри іноземних мов несе безпосередню відповідальність за підготовку матеріалів тесту для проведення вступного іспиту.

На підготовку до іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі надається не менше десяти днів.

Не пізніше ніж за один день до іспиту для кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводяться групові та індивідуальні консультації з метою їхнього ознайомлення з форматом тесту, особливостями виконання тестових завдань і критеріями оцінювання відповідей. Викладачі-консультанти призначаються начальником кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Порядок проведення вступного іспиту

Аудиторії, які виділяються для проведення вступного іспиту, мають бути добре освітленими, мати належну акустику і технічну можливість використання необхідної аудіоапаратури. Використання лінгафонної лабораторії для проведення субтестів з читання, письма і говоріння не допускається.

Перед початком вступного іспиту члени предметної комісії повинні перевірити присутність кандидатів на навчання в ад'юнктурі за списком.

Розміщення кандидатів на навчання в ад'юнктурі в аудиторії, де проводиться вступний іспит, має виключати можливість їх спільної роботи над виконанням тестових завдань.

Загальний інструктаж, що проводиться українською мовою перед початком вступного іспиту, має включати інформацію про мету, порядок і правила складання вступного іспиту, а також доведення вимог щодо організації контрольного заходу, критеріїв оцінки та порядку її визначення, інформацію щодо часу і місця проведення індивідуальних консультацій. Кандидати на навчання в ад'юнктурі попереджаються, що у разі невиконання визначених вимог щодо дотримання дисципліни та організації контрольного заходу їхня участь у вступному іспиті може бути припинена.

Начальник кафедри іноземних мов відкриває конверти (пакети) з матеріалами для проведення субтесту за 5 хвилин до його початку і передає їх членам предметної комісії.

Після отримання членами предметної комісії буклетів із тестовими завданнями і бланків для відповідей, вони роздають їх кандидатам на навчання в ад'юнктурі.

Інструктаж кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться українською мовою на початку кожного субтесту і містить повідомлення про порядок його проведення, правила дисципліни та інші вимоги, тривалість субтесту, його короткий опис, особливості виконання типів завдань, які включені до субтесту, і спосіб заповнення бланка для відповідей.

Під час субтесту з аудіювання прослуховування записів проводиться з використанням аудіоапаратури через гучномовці або навушники. Важливою умовою при цьому є створення однаково сприятливих умов для прослуховування звукового матеріалу всіма кандидатами на навчання в ад'юнктурі. Пробне прослуховування з метою перевірки якості та гучності звуку здійснюється під час консультації та безпосередньо перед субтестом із аудіювання.

Під час проведення субтесту із аудіювання звуковий матеріал дозволяється прослуховувати один раз. Повторне прослуховування можливе лише при виникненні технічних проблем з апаратурою.

Під час проведення іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі **забороняється:**

- ігнорувати вимоги голови й членів предметної комісії;
- мати при собі предмети, які можуть заважати процесу проведення вступного іспиту (мобільні телефони, наручні годинники зі звуковими сигналами тощо);
- користуватися будь-якими технічними засобами, включаючи мобільні телефони, планшети, ноутбуки та інші гаджети;
- спілкуватися між собою;
- списувати;
- користуватися словниками та будь-якими іншими матеріалами (програмами, довідниками, картами, таблицями, макетами, посібниками тощо), крім тих, які були роздані членами предметної комісії;
- ставити питання членам предметної комісії безпосередньо під час проведення субтесту з аудіювання після завершення інструктажу;
- самовільно залишати приміщення під час проведення іспиту.

У разі невиконання цих вимог кандидат на навчання в ад'юнктурі усувається від подальшого складання вступного іспиту.

Кандидати навчання в ад'юнктурі у процесі проведення субтестів з читання, аудіювання та письма записують відповіді у бланках для відповідей синім або чорним чорнилом. Відповіді, які в остаточній формі записані олівцем, не зараховуються.

Кандидати на навчання в ад'юнктурі повинні писати відповіді на завдання розбірливо, при цьому виправлення в бланках відповідей мають бути зрозумілі. Під час проведення субтестів з читання й аудіювання кандидат на навчання в ад'юнктурі завіряє кожне виправлення у бланку відповідей власним підписом.

У процесі проведення вступного іспиту **забороняється** перевищувати час, який визначено для проведення кожного субтесту. Перед початком кожного субтесту на дошці записується час його початку й розрахунковий час завершення. Точно у визначений час кандидати на навчання в ад'юнктурі припиняють роботу. Члени предметної комісії збирають буклети з тестовими завданнями й бланки для відповідей, перевіряють їхню відповідність кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі і передають їх голові предметної комісії.

Тестування з говоріння проводиться в формі інтерв'ю з одним кандидатом на навчання в ад'юнктурі іноземною мовою. Тестований відповідає на запитання або виконує комунікативні завдання відповідно до переліку тестових завдань із говоріння. Інтерв'ю проводить один із членів предметної комісії. Як правило, щонайменше два члени предметної комісії оцінюють відповіді тестованої особи, використовуючи картку оцінювання відповідей з говоріння. Час на підготовку відповідей у ході інтерв'ю кандидату на навчання в ад'юнктурі не надається.

Оцінка з кожного виду мовленнєвої діяльності визначається відповідно до шкали або критеріїв оцінювання, які надаються в специфікаціях тесту.

Оцінювання проводиться у суворій відповідності до зазначених критеріїв. Врахування суб'єктивних факторів не допускається.

Перевірку відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з письма здійснюють послідовно два члени предметної комісії.

У процесі перевірки відповідей з читання й аудіювання члени предметної комісії звіряють відповіді, які кандидат на навчання в ад'юнктурі записав у бланку для відповідей, з ключами відповідей до тестових завдань.

Оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з говоріння і письма проводиться з використанням карток оцінювання.

Якщо результати послідовного оцінювання двома членами предметної комісії відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі з письма не збігаються, роботу додатково перевіряє голова предметної комісії. Остаточне рішення щодо оцінки ухвалюється на основі більшості голосів.

Висновок щодо результату оцінювання відповіді з говоріння у формі оцінки робиться безпосередньо після закінчення відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі, але не в його присутності.

Загальна кількість балів, отриманих кандидатом на навчання в ад'юнктурі за вступний іспит з іноземної (англійської) мови, визначається додаванням балів за кожен із чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письмо та говоріння). Максимальна кількість балів – 100.

Специфікації
комплексного мовного тесту
для проведення вступного іспиту з іноземної мови
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ

1. Загальні положення

1.1. Метою комплексного тесту, який використовується для проведення вступного іспиту з іноземної мови, є визначення рівня мовленнєвої компетентності вступників.

1.2. Тест має таку структуру:

- 1) субтест з читання;
- 2) субтест з аудіювання;
- 3) субтест з письма;
- 4) субтест з говоріння.

2. Субтест із читання

2.1. Мета субтесту з читання – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту – до 45 хвилин. Кількість частин (блоків питань) субтесту – п'ять. Кожна частина субтесту різниться за типом завдань і повинна починатися з інструкції до того типу завдання, яке міститься у цій частині. Інструкція має бути простою і зрозумілою.

Загальна кількість завдань – 25.

Блок питань № 1 містить п'ять коротких повідомлень (№1–5) і сім заголовків (A–G), з яких потрібно вибрати відповідний заголовок до кожного повідомлення. Два заголовки є зайвими. Учасник тестування має вибрати п'ять правильних заголовків із семи запропонованих і вписати відповідь у бланк відповідей.

Кількість завдань – 5. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 5.

Блок питань № 2 містить п'ять коротких повідомлень і п'ять завдань (№ 6–10) із вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання має три варіанти відповіді, з яких лише один є правильним. Учасник тестування повинен вибрати правильний варіант відповіді та вписати його у бланк відповідей.

Кількість завдань – 5. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 5.

Блок питань № 3 містить один текст і п'ять завдань (№11–15), спрямованих на визначення правильності чи неправильності тверджень. У кожному завданні потрібно оцінити, чи відповідає наведене твердження змісту прочитаного тексту. Учасник тестування має визначити правильність твердження та вписати відповідь True (T) або False (F) у бланк відповідей.

Кількість завдань – 5. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 5.

Блок питань № 4 складається з п'яти описових текстів (№21–25) і семи тверджень (A–G). Завдання полягає в тому, щоб підібрати до кожного твердження відповідний описовий текст. Учасник тестування повинен вибрати правильний варіант відповіді та вписати його у бланк відповідей.

Блок питань № 5 містить один текст і п'ять завдань (№16-20) із вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання має три варіанти відповіді, з яких лише один є правильним. Учасник тестування повинен вибрати правильний варіант відповіді та вписати його у бланк відповідей.

Кількість завдань – 5. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 5.

Вимоги до текстів:

тематика текстів має включати загальносуспільний (50 – 60%), загальновійськовий (30 – 40%) та спеціальний військово-професійний (10%) напрями;

тексти можуть бути як оригінальні, так і адаптовані;

джерела текстів – газети, журнали, інтернет, кореспонденція, брошури, довідкова література тощо.

Кандидати на навчання в ад'юнктурі записують відповіді в бланк для відповідей із читання. Завдання вважаються виконаними, якщо учасник тестування вибрав і вписав відповіді у бланк відповідей із читання.

Члени предметної комісії звіряють відповіді вступників із ключами до тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в один бал.

Підсумкова кількість балів із читання дорівнює кількості правильних відповідей.

Максимальна можлива оцінка за субтест із читання становить 25 балів.

3. Субтест з аудіювання

Мета субтесту з аудіювання – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту не більше 45 хвилин.

Вимоги до текстів:

тематика текстів має включати загальносуспільний (50 – 60%), загальновійськовий (30 – 40%) та спеціальний військово-професійний (10%) напрями;

тексти можуть бути записані як носіями, так і не носіями англійської мови (з рівнем не нижче СМР 3).

Джерела текстів: засоби масової інформації; художні фільми; науково-популярні фільми; інтернет тощо.

Кількість завдань субтесту з аудіювання – 25.

Блок питань № 1 (Task 1) містить аудіозапис із шістьма короткими діалогами та шість завдань (№ 1–6) до нього з вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання має основу та три варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник тестування вибрав і вписав відповідь у бланк відповідей.

Кількість завдань – 6. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 6.

Блок питань № 2 (Task 2) містить один монологічний аудіозапис і шість завдань (№ 7–12) до нього на заповнення пропусків у тексті. У завданнях пропонують доповнити речення в тексті одним або двома словами, цифрою, датою або часом. Завдання вважається виконаним, якщо учасник тестування вписав відповідь у бланк відповідей.

Кількість завдань – 6. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Учасник тестування може допустити помилку у правописі слова, якщо вона не впливає на загальне розуміння. Максимальна кількість балів – 6.

Блок питань № 3 (Task 3) містить один діалогічний або монологічний аудіозапис і шість завдань (№ 13–18) до нього з вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання має основу та три варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник тестування вибрав і вписав відповідь у бланк відповідей.

Кількість завдань – 6. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 6.

Блок питань № 4 (Task 4) містить один діалогічний або монологічний аудіозапис і сім завдань (№19–25) до нього на визначення правильності/неправильності тверджень. У завданнях пропонують визначити правильність чи неправильність наведеного твердження щодо змісту прослуханого тексту. Завдання вважається виконаним, якщо учасник тестування вписав відповідь True/T чи False/F у бланк відповідей.

Кількість завдань – 7. Оцінка кожної правильної відповіді – 1 бал. Максимальна кількість балів – 7.

Кандидати на навчання в ад'юнктурі записують відповіді в бланк для відповідей з читання. Завдання вважаються виконаними, якщо учасник тестування вибрав і вписав відповіді у бланк відповідей із читання.

Члени предметної комісії звіряють відповіді вступників із ключами до тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в один бал.

Підсумкова кількість балів із читання дорівнює кількості правильних відповідей.

Максимальна можлива оцінка за субтест із читання становить 25 балів.

4. Субтест з письма.

Мета субтесту з письма – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту – до 30 хвилин.

Субтест із письма складається з одного завдання – написати неофіційний лист (повідомлення) на загальносуспільну тему з використанням елементів військової лексики. Обсяг роботи: 80–100 слів.

Для розроблення завдання з письма необхідно дотримуватися таких загальних методичних рекомендацій:

завдання має включати не менше чотирьох пунктів (підзавдань);

метою кожного з пунктів є перевірка навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі висловлюватись на певну тему в письмовій формі, використовуючи відповідні граматичні структури, а саме, описувати людей, місця або речі, розповідати про теперішні, минулі, майбутні події тощо;

кожний із пунктів формулюється так, щоб на нього можна було надати поширену, приблизно однакову за обсягом відповідь.

Перевірку відповіді вступника з письма здійснюють послідовно два члени предметної комісії та результати записують у картку оцінювання відповіді з письма (Таблиця 1).

Таблиця 1. Картка оцінювання відповіді з письма

№	Критерій	Екзаменатор 1	Екзаменатор 2
1.	Змістовність і повнота відповіді		
2.	Обсяг словникового запасу		
3.	Граматична правильність		
4.	Стиль		
5.	Організація і зв'язність		
Підсумкова кількість балів із письма			

Відповідь із письма оцінюється за п'ятьма вищенаведеними критеріями з визначенням кількості балів від 0 до 5 відповідно до кожного критерію (Таблиця 2).

Таблиця 2. Ступінь відповідності критерію з визначенням кількості балів

Кількість балів	Ступінь відповідності критерію
5	Повністю відповідає критерію
4	Загалом відповідає критерію
3	Частково відповідає критерію
0–2	Не відповідає критерію

Якщо оцінки, виставлені двома членами предметної комісії за результатами послідовного оцінювання письмової відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі, не збігаються, робота підлягає додатковій перевірці ще одним членом комісії. Остаточне рішення щодо оцінки ухвалюється на основі більшості голосів.

Підсумкова кількість балів із письма визначається шляхом додавання балів, отриманих за кожним із п'яти критеріїв.

Максимальна можлива оцінка за субтест із письма становить 25 балів.

5. Субтест з говоріння

Мета субтесту з говоріння: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Максимальний час тестування з говоріння одного кандидата на навчання в ад'юнктурі – 10 хвилин.

Тестування з говоріння складається з таких частин:

- 1) Початок тестування (“розігрів”).
- 2) Розмова на теми, визначені інструкцією щодо проведення та оцінювання результатів мовного тестування.

Бесіда в основному включає контрольні питання екзаменатора та відповіді на них тестованого. Якщо вступник не розуміє запитання, екзаменатор може повторити його більш чітко й у повільнішому темпі. Дозволяється перефразування або синонімічна заміна, якщо тестований не розуміє певне слово. Повторити питання дозволяється двічі, якщо воно все ж таки залишається незрозумілим, екзаменатор переходить до наступного запитання. Під час проведення субтесту з говоріння забороняється вживати іншу мову, крім англійської.

Групи запитань для проведення субтесту з говоріння містять:

Блок питань № 1 – розповідь про себе, військову кар'єру тощо;

1. What is your job? / What do you do?
2. How old are you? When and where were you born?
3. What is your marital status? Do you have any children?
4. Tell us about your family.
5. What food and drinks do you like?
6. Please tell us about your hobbies.
7. What is your favourite sport?
8. What is your position/post?
9. When and why did you join the Army?
10. Tell us about your military career.

Блок питань № 2 – теперішні події загальносуспільної (загальновійськової) тематики, викладення та надання фактів:

1. Tell us about your typical day.
2. Please describe your normal working day.
3. What do you usually do in the morning?
4. How do you usually relax?
5. What do you usually do when you're ill?
6. How do you usually get to work?
7. What is your favourite transport? Why?
8. What do you have to do when you are on duty?
9. Is sport important in military life? Why?
10. Can you tell us about the flat/apartment (or house) you live in?

Блок питань № 3 – минулі події загальносуспільної (загальновійськової) тематики:

1. What did you do yesterday?
2. What did you do last weekend?
3. What did you do last Monday / two days ago?
4. How did you spend your last (previous) holiday?
5. What did you do on your last vacation?
6. How did you celebrate your last birthday?
7. Tell us about any military training/exercise you have taken part in.
8. What was the last military event you attended?
9. Have you ever participated in any military operation? Tell us about it.
10. What was the most important thing you learned in the Army?

Блок питань № 4 – майбутні події загальносуспільної (загальновійськової) тематики:

1. What are you going to do next weekend?
2. What are your plans for your next vacation?
3. What are you going to do on your next holiday?
4. What are your ambitions for the future?
5. What are your career goals?
6. Are you planning to take part in a peacekeeping operation? Why or why not?
7. What military training are you planning to complete?
8. What skills do you want to improve in the coming year?
9. Do you plan to continue learning English? Why or why not?
10. How do you see your role in the Ukrainian Army in future?

Блок питань № 5 – спеціальна військово-професійна тематика з урахуванням напряму дослідницької діяльності та залежно від спеціалізації кандидата на навчання в ад'юнктурі:

1. What is the key mission of the Armed Forces of Ukraine, and what are their main components?
2. What is the purpose of the Land Forces of Ukraine, and what are their main branches?
3. What knowledge and skills are essential for military officers? Why?

4. How have the Armed Forces of Ukraine changed since you joined them?
5. Should Ukraine become a member of NATO? Why or why not?
6. What is your opinion on the current reforms in the Ukrainian Armed Forces? What should be improved?
7. What are the advantages and disadvantages of women serving in the Armed Forces?
8. How do you think the job of a serviceman will change in the future?
9. What do you know about modern military technologies?
10. Why is it important for Ukrainian officers to learn English?

3) Завершення діалогу та підведення підсумків.

Відповідь на кожне питання оцінюється за трьома встановленими критеріями, за кожним із яких присвоюється від 0 до 5 балів (визначається ступінь відповідності критерію).

Тестування з говоріння проводиться у формі інтерв'ю іноземною мовою з одним вступником. Інтерв'ю проводить один із членів предметної комісії. Другий член комісії оцінює кожну відповідь за трьома критеріями, використовуючи картку оцінювання відповіді з говоріння (Таблиця 3), і виставляє оцінку за шкалою від 0 до 5 балів (Таблиця 2). За потреби другий член предметної комісії має право уточнювати відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі.

Таблиця 3. Картка оцінювання відповіді з говоріння

№	Група (блок) запитань Критерій	1	2	3	4	5	Загалом балів за критерій
2.	Граматична правильність						
3.	Плавність мовлення та вимова (зрозумілість для носія мови)						
Сумарна кількість балів за три критерії							
Підсумкова кількість балів із говоріння							

Підсумкова кількість балів із говоріння визначається як середнє арифметичне балів, отриманих за всі відповіді згідно з трьома критеріями оцінювання. Методика розрахунку включає:

1) Всі бали, отримані за кожну відповідь згідно з кожним із трьох критеріїв, підсумовуються в колонці “Загалом балів за критерій”.

2) У рядку “Сумарна кількість балів за три критерії” вноситься сума балів за три критерії.

3) Отримана сума ділиться на кількість питань (п'ять) і записується в рядок "Підсумкова кількість балів із говоріння".

Максимальна можлива оцінка за субтест із говоріння становить 25 балів.

Загальна кількість балів та загальна оцінка, отримані кандидатом на навчання в ад'юнктурі за вступний іспит з іноземної (англійської) мови, визначається додаванням балів за кожен із чотирьох субтестів: аудіювання, читання, письмо та говоріння.

Максимальна кількість балів – 100.

Оцінювання результатів вступного іспиту з іноземної (англійської) мови здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою (Таблиця 4).

Таблиця 4. Відповідність між 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Дмитриєнко В., Лозова О., Малік О., Малік О. English for you. Practice grammar exercises and tests. Підручник. Частина друга. Львів: АСВ, 2011. 186 с.
2. Пащук Ю. М. Military English Writing. Ділова англійська мова (письмовий аспект) для військовослужбовців / Ю. Пащук // Навчально–методичний посібник. – Львів : АСВ, 2012. – 176 с.
3. Пасічник С., Черник П., Щерба О., Левко М. Позааудиторне читання: Навчальний посібник / С. Пасічник, П. Черник, О. Щерба, М. Левко. – Львів: АСВ, 2012. – 135 с.
4. English for Life Pre-intermediate. Student's book. Oxford, Oxford University Press, 2007.
5. English for Life Pre-intermediate. Workbook. Oxford, Oxford University Press, 2007.
6. Enterprise, Coursebook 3. Express Publishing, 2011.
7. Enterprise, Workbook 3. Express Publishing, 2011. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge, Cambridge University Press, 1995.
8. Campaign. Student's book, level 1. Oxford, Macmillan, 2004.
9. Campaign. Workbook, level 1. Oxford, Macmillan, 2004.
10. Campaign. Teacher's book. , level 1. Oxford, Macmillan, 2004.
11. Campaign. Student's book, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
12. Campaign. Workbook, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
13. Campaign. English for the Military. Student's book, level 3. Oxford, Macmillan, 2010.
14. Campaign. English for the Military. Workbook, level 3. Oxford, Macmillan, 2010.
15. You CAN speak English. За заг. редакцією Пащука Ю.М. Навчально-методичний посібник. Львів : НАСВ, 2021. 258 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного: <http://www.asv.gov.ua/>.
3. Дистанційний курс Національної академії сухопутних військ з іноземної мови: <https://adl.mil.gov.ua/login/index.php>.
4. Дистанційний курс англійської мови: <https://www.theteacherexpress.com>.
5. Дистанційний курс англійської мови: <https://learnenglish.britishcouncil.org>.
6. Дистанційний курс англійської мови: <https://www.tolearnenglish.com>.

Навчальними текстами і літературою для читання може слугувати оригінальна монографічна і періодична, а також художньо-публіцистична література. Рекомендується використовувати збірники оригінальних статей. Підбір матеріалу для читання з фаху слід здійснювати спільно і за участю профільюючих кафедр, наукових керівників.

Програма розглянута на засіданні кафедри іноземних мов, протокол від "26" березня 2026 року № 14.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з історії та теорії педагогіки
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів на вступ під час вступного іспиту оцінюються в обсязі навчальних програм закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених науково-педагогічних працівників кафедр, що будуть здійснювати підготовку ад'юнкта.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білет для проведення вступного іспиту включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання білета після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад'юнктурі враховується: рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів;

якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору;

наявність у кандидата на навчання в ад'юнктурі методичних навичок і вмінь.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі оцінюються за чотирибальною системою.

Оцінка “відмінно” ставиться у тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі глибоко і вичерпно знає предмет, повно, чітко і грамотно відповідає на питання в обсязі програми, чітко відповідає, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання, при цьому за питання першого та другого розділів оцінка повинна бути не нижче “відмінно”, третього – не нижче “добре”.

Оцінка “добре” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі твердо знає предмет, впевнено відповідає на питання, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання, за деякими показниками є недоліки непринципового характеру, якість відповідей вступника у відношенні точності і чіткості викликає зауваження членів предметної комісії у вигляді виправлень і додаткових запитань, при цьому за питання першого та другого розділів оцінка повинна бути не нижче “добре”, третього – не нижче “задовільно”.

Оцінка “задовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі виявив знання лише основного матеріалу, але не засвоює деталей заданого питання, невпевнено вміє використовувати отримані знання для пояснення поставлених питань, для одержання правильних відповідей потрібна була допомога членів предметної комісії у вигляді виправлень і уточнюючих запитань, при цьому за кожне питання оцінка повинна бути не нижче “задовільно”.

Оцінка “незадовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі має поверхневе уявлення по заданому питанню, з труднощами застосовує на практиці отримані знання, допускає помилки і оцінений по одному з питань “незадовільно”.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі проводиться на закритому засіданні предметної комісії. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати здачі іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

Розділ 1

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

1. Історія перших шкіл світової цивілізації (Давня Індія, Китай, Єгипет).
2. Особливості освітньо-виховної системи в Древній Греції (Спарта, Афіни) та в Стародавньому Римі.
3. Особливості системи вищої освіти в епоху Середньовіччя та в епоху європейського Відродження (В. Фельтре, Д. Дідро, В. Ратке).
4. Характерні особливості освітньо-виховної системи епохи Просвітництва (Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень).
5. Я.-А. Коменський і його роль в становленні академічної системи навчання та виховання.
6. Розвиток педагогічної ідеї в поглядах Ж.-Ж. Руссо, К. Гельвеція, Й. Песталоцці.
7. Історія виникнення писемності і перших шкіл в Київській Русі, виникнення та діяльності братських шкіл в Україні.
8. Історія виникнення та діяльності Острозької академії та Києво-Могилянської Академії. Їх роль у становленні фундаментальної освіти вищої школи в Україні.
9. Епоха Українського відродження і педагогічні погляди Г. Смотрицького, П. Беринди, І. Галятовського.
10. Історія і традиції козацької педагогіки. Її роль у становленні та розвитку військової педагогіки в Україні.
11. Педагогічні погляди Г. Сковороди, К. Ушинського, Х. Алчевської, О. Духновича, С. Русової, Г. Ващенко.
12. Тенденції сучасного освітнього процесу в Україні. Педагогічні теорії В. Ягупова, І. Зязюна, В. Шаталова.

Розділ 2

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

1. Предмет, основні категорії, структура і основні завдання педагогіки.
2. Закони, закономірності та принципи педагогіки.
3. Характеристика та закономірності педагогічного процесу. Суб'єкти педагогічного процесу.
4. Об'єкт та предмет сучасної дидактики. Основні тенденції розвитку та завдання сучасної дидактики.
5. Основні компоненти та функції освітнього процесу.
6. Закони, закономірності навчання та їх взаємозв'язок з принципами.

7. Система сучасних принципів навчання.
8. Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання.
9. Поняття про засоби навчання та їх класифікація.
10. Методи активізації навчальної діяльності.
11. Поняття про форми організації навчання та їх класифікація.
12. Закони, закономірності, принципи та методи виховання.

Розділ 3

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. Сучасна парадигма вищої освіти в Україні.
2. Предмет, функції та завдання педагогіки вищої школи. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
4. Основні завдання педагогічного процесу у закладі вищої освіти.
5. Закономірності і принципи педагогічного процесу. Основні етапи педагогічного процесу у закладі вищої освіти.
6. Основні поняття й категорії дидактики вищої школи.
7. Закономірності та принципи процесу навчання у закладі вищої освіти.
8. Зміст освіти у вищій школі. Моделі освіти.
9. Методи та форми організації освітнього процесу у вищій школі.
10. Сучасні технології навчання у закладі вищої освіти.
11. Мета, завдання та основні напрями виховання у закладі вищої освіти.
12. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта: Частина I "Загальні основи педагогіки та військової дидактики" / О. В. Бойко, Л. В. Коберський, В. М. Кожевніков, А. М. Романишин, С. В. Скрипник. Львів: АСВ, 2012. 448 с.
2. Возняк С. М. Духовні цінності українського народу. Київ, Івано-Франківськ: Плай, 2001. 293 с.
3. Володько В. М., Іванова Т. В. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність як один з методів розвитку творчих здібностей студентів. Вища і середня педагогічна освіта. Київ, 1993. № 16. С. 62.
4. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : [навч. посіб.]. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Посібник. 2-ге вид., допов. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
6. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підруч. для студентів вищ. навч. закладів / К. В. Аймедов, В. В. Бабієнко, В. А. Бабієнко, В. В. Сторож. Київ : Слово, 2014. 352 с.

7. Зайченко І. В. Історія педагогіки: у двох книгах. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. Кн. І: Історія зарубіжної педагогіки. 2010. 624 с
8. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 8.18010021 "Педагогіка вищої школи"] / І. В. Зайченко. Київ : ЦП "КОМПРИНТ", 2014. 548 с.
9. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навч. посібник. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2013. 352 с.
10. Історія педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. Г. В. Троцько. Харків, 2008. 543 с.
11. Історія педагогіки: у 2 ч. Ч. 1. Історія зарубіжної педагогіки і шкільництва: навч. посіб. для студ. закладів вищої пед. освіти / уклад.: Ткачук М. М., Ткачук Л. В. Вид. 2-ге, допов. та переробл. Умань: Візаві, 2020. 280 с.
12. Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / укл. О. О. Любар ; за ред. В. Кременя. Київ : Знання, 2005. 767 с.
13. Капінус О. С. Методологія, теорія і методика формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів Збройних сил України: монографія / О. С. Капінус. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 600 с.
14. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ: КНТ, 2019. 223 с.
15. Левківський М. В., Пащенко Д. І. Історія педагогіки: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 380 с.
16. Левківський М. В. Історія педагогіки : навч. посіб. для студ. ВНЗ / М. В. Левківський, О. М. Микитюк. Харків : ОВС, 2006. 240 с.
17. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. / За ред. О. О. Любара. Київ: Т-во "Знання", КОО, 2003. 450 с.
18. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. для ВНЗ / С. П. Максимюк. Київ : Кондор, 2005. 667 с.
19. Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьева О. О., Матукова Г. І. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник : [рек. МОН України] / МОН України. Київ : КНТ, 2017. 261 с.
20. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина ХІХ-ХХ ст.) : хрестоматія для ВНЗ /упоряд. Л. Д. Березівська та ін. Київ : Науковий світ, 2003. 418 с.
21. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. Київ : Видавничий дім "Слово", 2012. 288 с.
22. Механізми оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: монографія / Авт.: О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2020. 220 с.
23. Опачко М. В. Філософія сучасної освіти. Ужгород: УжНУ, 2016. 72 с.

24. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 500 с.
25. Основи військової педагогіки (в таблицях, схемах, діаграмах, світлинах): навчально-методичний посібник / О. Ролюк, А. Нечепуренко, О. Капінус, Р. Береза, А. Окаєвич. Львів: НАСВ, 2022. 170 с.
26. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. ЗВО / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини / уклад.: М. В. Кудла, В. О. Коблик. Умань : Сочінський М. М., 2021. 186 с.
27. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка. Київ : Центр наукової літератури, 2019. 228 с.
28. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
29. Радул А. Б., Довга Т. Я. Педагогіка : інформативний виклад. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2016. 344 с.
30. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник : Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.
31. Ситуаційна методика навчання: український досвід. Київ : Центр інновацій і розвитку, 2001. 192 с.
32. Скільський Д. М. Історія української педагогіки : ілюстрований навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 340 с.
33. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика; монографія / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Н. М. Ваніна, Т. М. Пащенко, С. Г. Кравець, Т. В. Пятничук / за наук.ред. А. А. Каленського. Житомир: «Полісся», 2018. 256 с.
34. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 120 с
35. Теорія і методика виховання: сучасні тенденції розвитку : навч. посіб. / О. М. Коберник, Н. В. Безлюдна, В. В. Бойченко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 292 с.
36. Теорія і методика професійної освіти: навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. Київ : Знання, 2012. 390 с.
37. Теорія і методика формування лідерської компетентності офіцерів Збройних сил України : монографія / О. В. Бойко ; [наук. ред. В. В. Ягупов]. Житомир : О. О. Євенок [вид.], 2020. 666 с.
38. Тренінгові технології у навчанні та вихованні військовослужбовців: Навчально-методичний посібник / Т. Грицевич, О. Капінус, Т. Мацевко, Л. Музичко, А. Неурова, А. Окаєвич, А. Романишин. Львів: НАСВ, 2019. 405 с.
39. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 232 с.

40. Хрестоматія з історії педагогіки / [за заг. ред. чл.-кор. НАПН України, д-ра пед. наук, проф. А. В. Троцько]. В 2-х т. Харків: ХНАДУ, 2011. Т. 2. 524 с.
41. Чайка В. М. Основи дидактики : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 240 с.
42. Чепіль М., Дудник Н. Педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист 1/11-1506 від 22.02.2011 р.))
43. Чепіль М., Федорович А. Актуальні проблеми освіти : навч.-метод. посібник. Дрогобич : Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету Івана Франка, 2012. 124 с.
44. Чепіль М., Федорович А. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Дрогобич : Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету Івана Франка, 2009. 68 с.
45. Чирва Г. Методологія та організація наукових досліджень. Умань : Візаві, 2018. 188 с.
46. Шевчук С. С. Діяльність педагога професійної школи у контексті інноватики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації. Біла Церква : БІНПО ДВНЗ "УМО" НАПНУ, 2017. 106 с.
47. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький : ХГПА, 2020. 94 с.
48. Ягупов В. В. Військова дидактика : навч. Посіб. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2000. 400 с.
49. Ягупов В. В. Військове виховання: історія, теорія і методика : навч. посіб. Для вищих навч. закл. / заг. ред. В. В. Ягупова. Київ: Graphic&Design, 2000. 656 с.
50. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Либідь, 2002. 560 с.
51. Ягупов В. В., Капінус О. С. Теоретичні та методичні аспекти формування професійної суб'єктності майбутнього офіцера : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид. ПП "ЄвроВолинь", 2020. 240 с.
52. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк та ін.; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри поведінкових наук та військового лідерства інституту психологічної підтримки персоналу, протокол від "22" травня 2026 року № 21.

ДОСЛІДНИЦЬКА ПРОПОЗИЦІЯ

Вимоги щодо дослідницької пропозиції

Презентація дослідницької пропозиції є обов'язковим елементом вступного іспиту зі спеціальності та здається перед початком такого іспиту.

Дослідницька пропозиція – це авторський науковий текст обсягом до 10 сторінок, підготовлений вступником до ад'юнктури, в якому обґрунтовується тематика завдання майбутнього дисертаційного дослідження та пропозиції щодо досягнення поставленої мети.

Структура дослідницької пропозиції

1. Формулювання наукової проблеми:
вказати тему майбутньої дисертації та обґрунтувати свій вибір
2. Актуальність обраної теми:
аргументувати актуальність розробки теми для розвитку сучасної військово-педагогічної науки та Сил оборони України загалом.
3. Стан розробки у вітчизняній і зарубіжній науці, виділення невирішених аспектів обраної теми:
подати коротку характеристику найважливіших праць, які торкаються обраної теми; визначити існуючі прогалини, недосліджені раніше аспекти, які можуть бути заповнені дисертацією.
4. Джерельна база дослідження:
подати коротку характеристику джерел, на які пропонується спиратися у майбутньому дослідженні.
5. Мета та завдання передбачуваного дослідження:
вказати мету та наукові завдання які збирається вирішити майбутній здобувач а також коротко викласти очікувані результати.
6. Об'єкт і предмет дослідження.
7. Формулювання й аргументація наукової новизни.
8. Методологія та науковий інструментарій передбачуваного дослідження:
Навести та обґрунтувати перелік методів наукового дослідження, які пропонуються для вирішення поставлених наукових завдань дисертації.
9. Можливі сфери практичного застосування передбачуваних результатів дослідження:
Зазначити можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження.

Оцінка дослідницької пропозиції

Презентація дослідницької пропозиції оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів за наступними критеріями:

100-75 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет майбутнього дослідження; продемонстрував прогалини в сучасній науці, які пропонується заповнити майбутнім дисертаційним дослідженням; орієнтується в наукових методах,

яких потребуватиме здійснення наукового дослідження з обраної теми; обґрунтував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав володіння сучасною джерельною базою з теми дослідження;

74-50 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; водночас недостатньо продемонстрував прогалини в сучасній науці; недостатньо чітко сформулював мету, або завдання, або об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; обґрунтував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав володіння сучасною джерельною базою з теми дослідження;

49-25 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; водночас недостатньо продемонстрував прогалини в сучасній науці; недостатньо чітко сформулював мету, та/або завдання та/або об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; слабо оґрунтував можливість/доцільність практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав поверхове володіння сучасною джерельною базою з теми дослідження;

25-0 балів – вступник не надав достатньої аргументації для обґрунтування актуальності обраної теми; не виділив прогалини в сучасній науці, які необхідно заповнити; недостатньо чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет майбутнього дослідження; слабо орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; не продемонстрував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; не володіє сучасною джерельною базою з теми дослідження.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати презентації дослідницької пропозиції оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.